

[NSK-S]

Verksamhetsberättelse för Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning inom socialtjänsten (NSK-S) för år 2025

Att åstadkomma en kunskapsbaserad socialtjänst är ett långsiktigt arbete och det behövs att flera aktörer arbetar tillsammans. NSK-S är en mötesplats som ska bidra till utvecklingen av kunskapsstyrningen för socialtjänstens verksamheter (inklusive den kommunala hälso- och sjukvården) på nationell nivå med utgångspunkt i den lokala nivåns behov och förutsättningar.

Genom NSK-S möjliggörs att kommunerna kan påverka de statliga kunskapsmyndigheterna och andra nationella aktörer, både i deras pågående uppdrag samt att synliggöra behov och förutsättningar på lokal nivå och därmed påverka att de stöd som tas fram nationellt kan bli mer träffsäkra och målgruppsanpassade.

De nationella aktörerna ska vara väl förtrodda med kommunernas förutsättningar, utmaningar och behov och för att därmed kunna ta fram kunskapsstöd som används och kommer till nytta.

NSK-S utgör en arena för att möjliggöra detta och det görs genom information, dialog och erfarenhetsutbyte.

I NSK-S uppdrag ligger att:

- Föra dialog om strategiska arbeten som myndigheter/SKR bedriver med mål att dessa ska vara mer anpassade till lokala behov.
- Systematiskt lyfta lokala behov av kunskap.
- Erfarenhetsutbyte avseende framgångsrika arbetssätt för kunskapsstyrning på regional och lokal nivå.
- Omvärldsbevaka och bidra till att förbättra förutsättningar för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter.

Fokusområden för prioriterade frågor 2025:

De prioriterade frågorna tar sin utgångspunkt i NSK-S uppdrag och används för att kunna förflytta positionerna för de frågor som NSK-S har på agendan.

NSK-S tar varje år fram fokusområden med prioriterade frågor. Nedan beskrivs vad NSK-S har genomfört under året 2025 avseende de fokusområden som beslutats:

1. Omvärldsbevaka och bidra till att förbättra förutsättningar för kunskapsbaserade verksamheter i socialtjänsten

Nedanstående områden följdes eller hanterades under 2025:

1. Följa arbetet med en ny socialtjänstlag, särskilt avseende kunskapsbaserad socialtjänst

- Bidra till SKR och myndigheters uppdrag gällande ny socialtjänstlag
 - SKR har genomfört en presentation och workshop utifrån en första analys av resultat av verktyget Skatta läget, där socialtjänsten i nästa hela landet har skattat sitt läge inför ny socialtjänstlag.
 - Socialstyrelsen har berättat om och fört dialog om preliminära resultat från läges- och behovsanalyserna inför myndighetens återrapportering till regeringen.
 - SKR har fört dialog med NSK-S om fortsatt stöd till kommunerna efter föregående års arbete med läges- och behovsanalyser inför omställning till ny socialtjänstlag.
 - SKR och Socialstyrelsen har ett gemensamt uppdrag i att ta fram stöd kring uppföljning och analys, vilket är ett område som kommunerna beskrivit är utmanande, och de önskade hjälp från NSK-S för att stödet ska bli ändamålsenligt och skapa värde i kommunerna.
- Dela nationell kunskap om förebyggande arbete och tillgänglig socialtjänst
 - NSK-S har lämnat inspel samt fått en återkoppling på ett myndighetsgemensamt arbete inom Rådet med styrning med kunskap. Ett kommande kunskapsstöd riktat till beslutsfattare för att stödja det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i kommuner och regioner med fokus på ekonomiskt utvärdering.
- Vetenskap och beprövad erfarenhet – föra dialoger om användning av begreppen och hur de kan förstås i praktiken
 - Representanter från NSK-S har efterfrågats till ett arbete Socialstyrelsen genomfört om en skrift om beprövad erfarenhet.
- Samverkan som kunskapsområde och erfarenhetsutbyte av lokala exempel på samverkan mellan socialtjänst och andra aktörer
 - Ej prioriterat under året.

2. Följa och påverka relevanta initiativ från den regeringen, t.ex. samsjuklighetsutredningen m.fl.

- Samsjuklighetsdelegationen presenterade och förde dialog om förslagen i samsjuklighetsutredningen på RSS och NSK-S gemensamma möte. Representanterna fick möjlighet att lämna inspel på ett antal frågor i förväg samt under mötet.

3. Dialog avseende myndigheternas arbete, med syfte att utifrån lokal nivå ge synpunkter på planerade och pågående uppdrag.

- SKR har gett återkommande information och fört dialog om Yrkesresan med NSK-S under året. NSK-S har gett inspel inför planering efter avtalsperioden 2028 samt på kommunikationsmaterial. En mindre referensgrupp med socialchefer från NSK-S har också bidragit särskilt i dialogen med SKR.
- Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) har fört dialog med NSK-S om de resultat de fått i en kartläggning av kommuners stöd till föräldrar med psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter. Dialog förs även om de utvecklingsförslag som tagits fram för att stärka stöd till dessa målgrupper samt vilka behov socialtjänsten har för att kunna möta utvecklingsförslagen.
- MFoF har även lett en dialog med NSK-S och samlat inspel om ny nationell strategi för stärkt föräldraskapsstöd.
- Socialstyrelsen har presenterat och gett möjlighet till dialog och medskick om deras arbete gällande psykisk ohälsa, psykisk funktionsnedsättning och suicidprevention.
- Socialstyrelsen har tidigt i ett uppdrag som myndigheten har om implementering och avimplementering fört dialog med NSK-S hur uppdraget bäst kan utformas.
- SBU hämtade inspel inför planeringen av ett uppdrag som handlar om kunskapssammanställningar om verkningsfulla insatser inom socialtjänsten för att främja psykisk hälsa och förebygga ohälsa bland barn och unga. Ett uppdrag som är ett direkt svar mot det behov som NSK-S prioriterat högst inom arbetet med Lokala behov av kunskap inom området barn och unga.
- Myndigheten för vård och omsorgsanalys (MYVA) presenterade några centrala resultat om deras uppdrag gällande socialtjänstens förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat på NSK-S och RSS gemensamma möte.

4. Driva utvecklig med brukaren och medborgaren som kunskapskälla.

- SKR berättade om nyttan och resultatet från senaste brukarundersökningarna samt förde dialog om vilket stöd kommuner behöver för att utveckla sitt arbete med uppföljning och analys.
- Representanter från Karlstads universitet/FoU välfärd Värmland och Stockholms äldrecentrum informerade och förde dialog med RSS och

NSK-S om deras önskemål att starta upp NUSO även för äldreområdet.

- NSK-S fick information och möjlighet att ställa frågor till ansvariga forskare för SNAC Stockholm Äldreomsorg som berättade om hur kommunen kan använda lokala data för att utveckla en kunskapsbaserad, jämlik och behovsanpassad äldreomsorg.

5. Genom gemensamma möten mellan företrädare för NSK-S och RSS-nätverket förstärka nätverkens arbete till stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst.

- Under året har NSK-S och RSS mötts på gemensamma möten och fått information och fört dialog om gemensamma frågor/ämnen.

6. Under 2025 fortsätter kommunrepresentanter från NSK-S att medverka i arbetet med Partnerskapet

- Representanter från NSK-S har deltagit på Partnerskapets möten.

7. Bidra i arbetet med modellen för att identifiera lokala behov av kunskap, i de delar där NSK-S har en roll.

- Arbetet med att följa den modell som initierats av NSK-S för att identifiera lokala behov av kunskap inom socialtjänstens verksamhet har fortsatt under året. NSK-S har uppdrag att medverka i val av område att identifiera behov (moment 1) samt ansvara för prioritering av behov (moment fem). Under året prioriterade socialcheferna bland de behov inom området skadligt bruk och beroende som identifierats av kommunerna och där myndigheterna återkopplat att det idag inte finns befintlig kunskap. Flera aktörer som ingår i NSK-S har specifika roller under andra moment i modellen (bilaga 1)¹.

2. Gemensamma dialoger om behov av utveckling och förutsättningar för en datadriven kunskapsutveckling i socialtjänsten

1. Följa myndigheter och andra aktörers arbete, exempelvis socialtjänstdataregisterlag

- Socialstyrelsen, SKR och e-hälsomyndigheten gav en ”crash course” om ändamålsenlig och strukturerad dokumentation, vad som krävs för att skapa kunskap utav dokumentationen samt vad de nationella aktörerna bidrar med. Fokus låg på erfarenhetsutbyte och dialog. Status för arbetet med socialtjänstdataregisterlag beskrevs.

¹ Under året har det fattats beslut om en uppdaterad modell, vilket ännu inte tydliggjorts i modellbeskrivningen.

2. Dialoger om individbaserad systematisk uppföljning – följa och ge inspel till Partnerskapets arbete om ISU
 - Ej prioriterat under året.
3. Följa arbetet med generella variabler och NUSO.
 - NSK-S fick information om de resultat som är framtagna för delstudie ett och tre inom Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO), ett samarbete mellan SKR och Karlstads universitet/FoU välfärd Värmland.
 - Under crash-course om ändamålsenlig och strukturerad dokumentation behandlades även SKRs arbete med generella variabler.
4. Följa arbetet med automatiserad informationsförsörjning av kvalitetsregister och dela lokala exempel.
 - SKR berättade om projektet automatiserad informationsförsörjning och dess möjlighet att förenkla datainsamling till kvalitetsregister och vad kommuner kan göra för att inleda ett sådant arbete.

Erfarenhetsutbyte och lärande avseende kunskapsstyrning på lokal och regional nivå

1. Fortsätta dela exempel på lokala kunskapsstyrningsorganisationer samt regionalt samspel mellan dem emellan
 - Ej prioriterat under året.
2. Tillämpad välfärdsforskning – fortsätta följa uppdraget samt få kunskap från forskning inom socialtjänstens områden
 - NSK-S bidrog med inspel genom en längre workshop till framtagande av Fortes strategiska forskningsagenda för en Hållbar socialtjänst.
3. Kunskapsstöd framtagna inom nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård – bidra till ökad kännedomen för de kunskapsstöd som är relevanta för kommunerna.
 - Kommunala ledamöter deltog på båda möten med NSK-S och RSS för att informera om ett initiativ till att ta fram ett särskilt kunskapsstöd för särskilt boende inom Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård samt återkopplade kommunernas synpunkter på initiativet.

NSK-S arbetsformer under 2025

NSK-S består av företrädare för kommuner, statliga myndigheter, FoU Valfärd, RSS och SKR.

Kommunföreträdare	Myndighetsföreträdare
Ca 26 socialchefer som representerar sitt län/del av län + ersättare (4 i AU) (bilaga 2.)	Socialstyrelsen (AU)
1 representant från nätverket för RSS	Folkhälsomyndigheten
2 representanter från FoU Valfärds styrelse (1 i AU)	Statens beredning av medicinsk och social utvärdering, SBU (AU fr.o.m 2026)
4 från SKR, representant, processtöd och administratör (AU)	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte
	E-hälsomyndigheten (AU t.o.m 2025)
	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF
Ca 35 personer totalt + ersättare	7 personer (Socialstyrelsen har två platser)

Under 2025 har val av arbetsutskott genomförts under mötet i december och följande representanter valts in i arbetsutskottet: Lena Gardtman (Orust kommun), Ulrika Gärdsback (Gagnefs kommun), Christine Wäneskog (Västerås kommun), Katarzyna Wikström (Skellefteå kommun), Åsa Hedberg Rundgren (FoU Valfärd), Mari Forslund (SKR), Ny representant (SBU), Krisztina Buki Tornbjörk (Socialstyrelsen).

Socialstyrelsen har efterfrågat ytterligare en plats i arbetsutskottet, Anna Kessling valdes in.

Under 2025 har följande län valt in nya ledamöter i NSK-S: Jämtland/Härjedalen, Norrbotten, Skåne, Stockholm (2), Värmland,

Nya ersättare har tillsatts i följande län: Blekinge, Borås, Dalarna, Göteborgs stad, Gävleborg, Kalmar, Kronoberg, Norrbotten, Sörmland, Uppsala, Värmland, Östergötland

Även flera statliga myndigheter har fått nya ledamöter under året: Folkhälsomyndigheten (Nina Lindqvist), Forte (Isabelle Karlsson).

Digitala introduktioner har genomförts för nya ledamöter samt ersättare.

NSK-S mötestider 2025

Under 2025 har hälften av mötena i NSK-S varit digitala.

- 5 februari, heldag, fysiskt möte.
- 9 april, halvdag, digitalt möte tillsammans med RSS.
- 27 maj halvdag, digitalt möte
- 24 september heldag, fysiskt möte
- 12 november, halvdag, digitalt möte tillsammans med RSS
- 3 december halvdag, digitalt möte.

Styrning och ledning

Representanter i AU har under 2025 varit:

Lena Gardtman Fyrbodol (ordförande), Åsa Hedberg Rundgren FoU Valfärd, Ulrika Gärdback Dalarnas län, Katarzyna Wikström Västerbotten, Christine Wäneskog Västmanlands län, Susanna Wahlberg E-hälsomyndigheten, Krisztina Buki Tornbjörk Socialstyrelsen, Mari Forslund SKR samt kansli från SKR Åsa Wassbäck och Camilla Wiberg SKR.

Processledning och adm/kommunikation från SKR:s stödfunktion

Åsa Wassbäck har varit huvudansvarig för stödet till NSK-S. Anna Rossipal har ansvarat för administrativt stöd.

Representanter från NSK-S har under 2025 deltagit i följande grupper utifrån sitt mandat i NSK-S:

Tre ledamöter från AU för NSK-S kommungrupp ingår i S-KiS

Styrgrupp för nationell kunskapsstyrning socialtjänst – kommuner i samverkan (S-KiS) där delar av AU NSK-S ingår har under 2025 fortsatt sitt uppdrag avseende bland annat SKR:s rekommendation till kommunerna om kunskapsstyrning socialtjänst.

Utöver S-KiS har representanter från NSK-S medverkat i nedanstående sammanhang:

- NSK-S har en ledamot NSG Hälsodata: Platsen är tillsatt av Mari Forslund, SKR
- Katarzyna Wikström är ordförande styrgruppen för projekt “Automatiserad informationsöverföring till kommunala kvalitetsregister”
- Ulrika Gärdback och Gunilla Råberg har medverkat på möten för Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten.
- Ulrika Gärdback är adjungerad till Huvudmannagruppens möten med Rådet för styrning med kunskap.

- Katarzyna Wikström ingår i den nationella samverkansgruppen mellan Inera AB och regionernas nationella system för kunskapsstyrning, hälso- och sjukvård
- Representanter från NSK-S har bistått som referensgrupp till projektledarn för Yrkesresan i fråga om kommunikationsmaterial till kommunerna.
- Representanter från NSK-S har tillfrågats till Socialstyrelsens informationsskrift om beprövad erfarenhet.
- Företrädare för NSK-S AU har företrätt nätverket i ytterligare sammanhang, exempelvis konferens.